

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
	N° 18		
Session de 1936-1937	SEANCE du 17 novembre 1936	VERGADERING van 17 November 1936	Zittingsjaar 1936-1937

PROPOSITION DE LOI

réglementant le cumul des fonctionnaires et agents pensionnés.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi que nous avons l'honneur de soumettre à vos délibérations a pour but de réglementer le cumul des fonctionnaires et agents retraités des administrations publiques.

A toute évidence, une mesure législative dans ce domaine s'impose. L'opinion publique s'inquiète à juste titre du nombre élevé d'ouvriers, d'employés, de techniciens, d'ingénieurs et autres professions, sans emploi, alors que par ailleurs, il lui est permis de constater que des agents retraités occupent soit dans les administrations publiques soit dans l'industrie ou le commerce privé des emplois qui leur assurent une situation privilégiée, mais considérée comme un abus par cette même opinion.

Simblables situations existantes sont à la fois anti-sociales, anti-économiques, en même temps qu'elles constituent un puissant élément de démoralisation et de mécontentement.

Nous ne croyons pas devoir insister longuement sur ces aspects du problème. Le cas des gendarmes, agents de l'armée, qui bien que retraités occupent dans des administrations publiques des fonctions rémunératrices et qui en fin de carrière les met à même de disposer d'un double service de pension, est trop connu que pour nous dispenser de développer davantage le sujet.

De même il n'est pas contesté que des fonctionnaires retraités occupent dans l'industrie et le commerce privé des emplois, qui, logiquement et en toute équité, devraient être conférés à ceux qui n'ont pas eu la bonne fortune de faire carrière dans les administrations publiques. Le caractère antisocial de cette situation est nettement manifeste.

Favorisés, d'autre part, par le bénéfice d'une pension dont le montant annuel est supporté, partiellement ou entièrement par les finances publiques, ces mêmes agents acceptent une fonction à des conditions de rémunération qui ne sont pas toujours en rapport avec les conditions

WETSVOORSTEL

houdende regeling van de bijverdiensten der op pensioen gestelde ambtenaren en beambten.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MUIJE HEEREN,

Door het wetsvoorstel dat wij de eer hebben aan uwe beraadslagingen te onderwerpen, beogen wij een regeling in te voeren betreffende de bijverdiensten van de op rust gestelde ambtenaars en beambten van onze openbare besturen.

Het ligt voor de hand dat, op dit gebied, een wettelijke maatregel onontbeerlijk is. De openbare opinie is terecht verontrust over het groot aantal werklieden, bedienden, technici, ingenieurs en andere bedienden zonder betrekking, terwijl, anderzijds, wordt vastgesteld dat op pensioen gestelde beambten, in de openbare besturen, in de nijverheid of in den handel, ambten bekleeden, waardoor zij zich in een bevoordeerde toestand bevinden, hetgeen insgelijks door de openbare opinie als een misbruik wordt beschouwd.

Dergelijk bestaande toestanden zijn in strijd met de sociale en economische begrippen en vormen tevens een machtigen factor tot verscherping van de ontmoediging en de misnoegdheid.

Wij neenen op die uitzielen van het vraagstuk niet breedvoerig te moeten ingaan. Het geval van de rijkswachters nietoefenen, waardoor zij, op het einde van hun loopbaan gesteld, bij de openbare besturen winstgevende functies nietoefenen, waardoor zij, op het einde van hunne loopbaan, kunnen beschikken over een dubbel pensioen, is te goed bekend opdat wij hierover verder zouden uitweiden.

Zoo ook is algemeen bekend, dat op pensioen gestelde ambtenaars, in de nijverheid en in den privaten handel, bedieningen bekleeden, welke, logisch en billijk, zouden moeten worden toevertrouwd aan hen die het geluk niet hadden een loopbaan bij de openbare besturen te vervullen. De antisociale aard van dien toestand is in 't oog vallend.

Daar zij, anderzijds, begoedigd zijn door het genot van een pensioen waarvan het jaarlijksch bedrag geheel of gedeeltelijk door de openbare financiën wordt bekostigd, aanvaarden die beambten een functie aan bezoldigingsvoorwaarden welke niet steeds met de gebruikelijke ver-

normales de rémunérations, c'est ce qui explique généralement du reste, la préférence leur accordée par le monde patronal.

Mais dans le même temps, que les finances publiques supportent une charge, que ces agents retraités occupent une fonction nouvelle en lieu et place de chômeurs, ces mêmes finances publiques doivent intervenir pour accorder au travail une indemnité journalière de chômage ce qui en plus d'une injustice est anti-économique.

Dans l'esprit des auteurs de la proposition il importe de mettre un terme à ces situations par des mesures législatives. Mais il importe d'observer qu'il n'entre nullement dans leurs intentions de mettre les fonctionnaires en question à la portion congrue, il ne peut être question d'autre que ceci : mettre un terme à une situation de fait qui heurte le sentiment public, en réglementant le cumul d'une pension dans ses rapports avec un emploi nouveau et rémunéré.

Mais, il ne suffit pas de proclamer un principe, encore convient-il de sanctionner ce principe par des mesures d'application. La brève analyse des articles ci-dessous, permettra de constater que les dispositions proposées, répondent à la fois à la double préoccupation énoncée ci-dessus.

ANALYSE DES ARTICLES.

L'article premier précise que tous les agents des administrations publiques ou d'intérêts publics et qui reçoivent une pension à charge des finances publiques sont assujettis à la présente loi.

L'article 2 pose le principe de l'interdiction du cumul de la pension avec le traitement d'une fonction nouvelle.

L'article 3 fixe le montant minimum de la pension. Il ajoute un complément pour l'épouse et pour chacun des enfants à charge et âgé de 18 ans et moins.

S'il autorise le cumul de la pension avec une rémunération nouvelle, il limite cependant les effets, en ne permettant pas de dépasser le taux maximum prévu par le régime de pensions.

Cette disposition nous paraît indispensable, si l'on veut maintenir à la base, les principes d'équité et de justice. A son défaut il se pourrait qu'un fonctionnaire célibataire par exemple bénéficiant d'une pension annuelle de 16,000 francs serait exclu du droit au cumul cependant qu'un autre célibataire ne recevant au titre de pensionné que 14,000 francs serait admis sans limite au droit au cumul.

L'alinéa 3 indique comment dans ce cas, il conviendra d'opérer. Mais pour la bonne compréhension, donnons un exemple chiffré :

geldingen overeenstemmen, hetgeen, trouwens, over 't algemeen verklaart waarom hun door de werkgevers de voorkeur wordt gegeven.

Doch, terwijl de openbare financiën een last hebben te dragen en dat deze op pensioen gestelde beambten een nieuwe functie bekleden, welke door werkloozen kon ingenomen worden, moeten deze openbare financiën tevens tusschenkomen om aan dezen een dagelijksche werkloozenvergoeding te verleenen, hetgeen niet alleen onrechtvaardig is maar tevens anti-economisch.

De indieners van het voorstel beoogen dan ook een einde te maken aan deze toestanden, door middel van wetgevende maatregelen. Doch er dient aangestipt dat het geenszins in hunne bedoeling ligt, de betrokken ambtenaars ternauwernood genoeg over te laten om van te leven; er mag slechts sprake zijn van het volgende : een einde te maken aan een bestaenden toestand waardoor de openbare mening zich geschoekt voelt, dit door de cumulatie te regelen van een pensioen met betrekking tot een nieuw en bezoldigd ambt.

Doch het volstaat niet, een beginsel vooruit te zetten ; het is noodig hetzelfde door maatregelen van toepassing te bekrachtigen. Het bondig overzicht van de artikelen, hetwelk hierna volgt, zal toelaten vast te stellen dat de voorgestelde bepalingen terzelfderijd beantwoorden aan de hoger vooruitgezette bezorgdheid.

ONTLEDING DER ARTIKELEN.

In het eerste artikel, wordt bepaald dat het personeel der openbare besturen en der diensten van openbaar nut, hetwelk een pensioen ontvangt ten laste van de openbare financiën, onder toepassing valt van onderhavige wet.

Door artikel 2, wordt het principe gehuldigd van het verbod een pensioen te cumuleeren met de wedde eener nieuwe functie.

Bij artikel 3, wordt het minimum-bedrag van het pensioen bepaald. Een bijkomend bedrag wordt er aan toegevoegd voor de echtgenoot en voor elk der ten laste zijnde kinderen helbbende den ouderdom van 18 jaar of minder.

Indien er de cumulatie wordt toegestaan van het pensioen met een nieuwe bezoldiging, wordt de werking er van nochtans beperkt door niet toe te laten dat het maximumbedrag zou worden overschreden, voorzien door het pensioenstelsel.

Die bepaling lijkt ons onmisbaar, zoo men als basis de beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid wil behouden. Zooniet, zou het geval zich kunnen voordein dat, bij voorbeeld, een ongehuwd ambtenaar met een jaarlijksch pensioen van 16,000 frank, geen recht van cumulatie zou bekomen, terwijl een andere ongehuwde, met een pensioen van 14,000 frank, zonder beperking van het cumulatie-recht gebruik zou mogen maken.

De derde alinea vermeldt hoe er in dit geval zal dienen gehandeld. Doch, om de zaken duidelijk te maken, halen wij hier een voorbeeld aan, gesteund op cijfers :

Célibataire :

Taux de la pension	fr. 15,000
Rémunération du fait de sa situation nouvelle...	10,000
	<hr/>
Total	fr. 25,000
En supplément	10,000
A déduire de sa pension	fr. 10,000
Reste à recevoir au titre de sa pension	5,000
Pension	10,000
	<hr/>
Rémunération	fr. 5,000

Le même calcul s'appliquera si le fonctionnaire ou agent est marié et chef de famille.

Exemple :

Pension principale	fr. 15,000
Epouse	5,000
Un enfant	3,000
	<hr/>
	fr. 23,000
Rémunération	10,000
	<hr/>
Total	fr. 33,000
A déduire de sa pension	10,000
	<hr/>
A recevoir au titre pension	13,000
A recevoir au titre rémunération	10,000
	<hr/>
	fr. 23,000

L'article 4 supprime totalement la pension dans le cas d'une fonction nouvelle dans une des administrations publiques prévues à l'article premier.

Il permet de cumuler les deux pensions en fin de carrière, sans toutefois dépasser les 2/3 du dernier traitement.

L'article 5 prévoit le cas de fonctionnaires dont le montant de la pension dépasse le minimum prévu de l'article 3.

Le calcul s'opérera de manière telle que ce taux ne soit dépassé par le montant global de la pension et des ressources provenant d'une rémunération nouvelle. La retenue à opérer se fera en tout état de cause au bénéfice de la caisse de pension.

Dès même, il précise ce qu'il faut entendre par exercer une fonction pour compte personnel, ainsi qu'il indique ce qui doit entrer en ligne de compte pour déterminer le traitement ou salaire global de la fonction nouvelle.

Les articles 6 et 7 indiquent les obligations du fonctionnaire et de l'employeur nouveau, de même qu'ils indiquent les pénalités à appliquer en cas d'infraction.

Ongehuwde :

Pensioenbedrag	fr. 15,000
Bezoldiging uit hoofde van zijn nieuw pensioen	10,000
	<hr/>
Totaal	fr. 25,000
Als bijslag	10,000
Afhouding van zijn pensioen	fr. 10,000
Blijft te ontvangen als pensioen	5,000
Pensioen	10,000
	<hr/>
Bezoldiging	fr. 5,000

Dezelfde berekening zal van toepassing zijn, wanneer de ambtenaar of agent gehuwd is en gezinshoofd.

Voorbeeld :

Eigenlijk pensioen	fr. 15,000
Echtgenoote	5,000
Een kind	3,000
	<hr/>
	23,000
Bezoldiging	10,000
	<hr/>
Totaal	33,000
Afhouding van zijn pensioen	10,000
	<hr/>
Te ontvangen als pensioen	13,000
Te ontvangen als bezoldiging	10,000
	<hr/>
	23,000

Bij artikel 4, wordt het pensioen totaal afgeschaft, in geval van uitoefening eener nieuwe functie aan een der openbare besturen voorzien bij het eerste artikel.

Het voorziet dat, op het einde der loopbaan, de twee pensioenen mogen worden gecumuleerd, zonder nochtans het bedrag te overtreffen van de 2/3 der laatste wedde.

Artikel 5 voorziet het geval van ambtenaars wier pensioenbedrag het minimum overtreft, voorzien bij artikel 3.

De berekening zal derwijze geschieden, dat dit bedrag niet overtroffen wordt door het globaal bedrag van het pensioen en van de inkomsten uit een nieuwe bezoldiging. De afhouding die gedaan moet worden zal, in elk geval, in het voordeel zijn van de pensioenkas.

Zoo ook geeft het nader aan wat moet verstaan worden onder een ambt uitoefenen voor persoonlijke rekening, evenals het opgeeft waarmee moet rekening worden gehouden om de globale wedde of het loon te bepalen van de nieuwe functie.

Door de artikelen 6 en 7, worden de verplichtingen aangegeven van den ambtenaar en van den neuen werkgever, evenals de straffen die moeten toegepast worden in geval van overtreding.

Telles sont, Mesdames, Messieurs, les dispositions que nous soumettons à votre examen et à votre éventuelle approbation. En terminant, nous tenons à affirmer que nous ne rejettions nullement aucune modification qui serait de nature à améliorer et rendre le projet plus efficace encore.

E. VAN WALLEGHEM.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

Les pensions payées aux fonctionnaires des administrations publiques, Etat, provinces, communes, S. N. C. B., armée ou toutes autres administrations d'intérêts publics, sont soumises aux dispositions prévues par la présente loi.

ART. 2.

Le cumul d'une pension dont le taux minimum prévu à l'article 3 avec le traitement d'une fonction nouvelle soit dans une des administrations publiques, soit dans l'industrie ou le commerce privé, est, sauf dérogations prévues aux articles 4, 5 et 6, interdit.

ART. 3.

Ne tombe pas sous l'application de l'article 2 qui précède, les fonctionnaires pensionnés, dont le montant annuel de la pension n'est pas supérieur à 15,000 francs.

Si l'agent pensionné est marié et chef de famille, il sera ajouté au principal, un supplément annuel de 5,000 francs pour son épouse et 3,000 francs par enfant âgé de 18 ans et moins et se trouvant à charge des parents.

Toutefois s'il y a cumul de la pension avec la rémunération d'une fonction nouvelle, le montant global des deux ressources ne peut dépasser le montant fixé à l'alinéa 1er et 2 du présent article. En cas de retenue à opérer, celle-ci se fera au profit exclusif de la caisse de pension.

ART. 4.

Le fonctionnaire mis à la pension et qui par la suite occupe une nouvelle fonction dans une des administrations

Dit zijn, Mevrouwen, Mijne Heeren, de bepalingen die wij U vragen te onderzoeken en eventueel goed te keuren. Om te eindigen, houden wij er aan te verklaren dat wij geen enkele wijziging verwerpen, die van aard zou zijn het voorstel te verbeteren of nog doelmatiger te maken.

WETSVOORSTEL

EERSTE ARTIKEL.

De pensioenen uitgekeerd aan de ambtenaren van de openbare besturen, Staat, provinciën, gemeenten, N. M. B. S., leger of alle andere besturen van openbaar nut, vallen onder de bepalingen van de tegenwoordige wet.

ART. 2.

Het cumuleeren van een pensioen waarvan het minimumbedrag voorzien is bij artikel 3, met de wedde van een nieuw ambt, hetzij in een van de openbare besturen, hetzij in de nijverheid of in den privaten handel is, behoudens afwijkingen voorzien bij de artikelen 4-5 en 6, verboden.

ART. 3.

Vallen niet onder de toepassing van het vorig artikel 2, de gepensioneerde ambtenaren wier jaarlijksch pensioen niet meer dan 15,000 frank bedraagt.

Indien de gepensioneerde beamte gehuwd en hoofd van gezin is, zal aan de hoofdsom een jaarlijksche bijslag worden toegevoegd, ten bedrage van 5,000 frank voor zijn echtgenote en 3,000 frank voor elk kind van 18 jaar en minder en dat ten laste van de ouders is.

Mocht, evenwel, het pensioen worden gecumuleerd met de bezoldiging van een nieuw ambt, dan mag het totaalbedrag van beide inkomens het bedrag niet overschrijden, dat vastgesteld is bij alinea's 1 en 2 van dit artikel. Ingeval er een afhouding gedaan wordt, zal deze uitsluitend ten goede komen aan de pensioenkas.

ART. 4.

Gansch het pensioen van den ambtenaar die op pensioen gesteld is en nadien een nieuwe functie vervult in een der

prévues à l'article premier verra le total de sa pension consigné jusqu'au moment où il prendra définitivement sa retraite.

La pension résultant de sa fonction primitive pourra être cumulée avec la pension résultant de sa seconde fonction.

Toutefois, le montant total des deux pensions ne pourra dépasser les 2/3 du traitement payés en fin d'année de la dernière fonction.

Si par application de la disposition de l'alinea précédent une réduction devait être opérée sur les deux pensions cumulées, cette réduction serait proportionnelle. Un arrêté royal déterminera les modalités d'application.

ART. 5.

Tout fonctionnaire mis à la pension dont le montant annuel est supérieur à celui indiqué à l'article 3 et qui, par la suite occupera une fonction nouvelle dans l'industrie ou le commerce privés, verra le montant de sa pension réduit dans les mêmes conditions que celles énumérées à l'article 3.

Cette disposition ne sera pas applicable aux fonctionnaires pensionnés qui exerceraient pour leur compte personnel une fonction nouvelle, à condition toutefois, qu'ils ne soient pas commis à une gérance et qu'ils aient sous leur direction du personnel salarié ou appointé.

Sera considéré comme traitement ou salaire, toute rémunération fixe ou mobile, commission, prime, ou toute autre forme de rémunération en nature. Un arrêté royal déterminera les modalités pour la fixation des revenus non établis.

ART. 6.

L'employeur qui occupera à son service un ou des fonctionnaires tombant sous l'application de la présente loi, sera tenu d'informer dans la huitaine, l'administration publique intéressée, de la nouvelle situation faite au bénéficiaire de la pension.

Il indiquera la date d'entrée en fonctions, le traitement ou salaire ou autres formes de rémunération prévues à l'alinea 3 de l'article 5.

A ce défaut, il sera passible d'une amende pouvant aller de 26 à 50 francs ou de 3 à 8 jours d'emprisonnement et ce, pour chacun des cas et pour chaque jour de retard apporté dans la déclaration.

Toute fausse déclaration en ce qui concerne la rémunération sera passible des peines prévues à l'alinea précédent.

ART. 7.

Tout fonctionnaire pensionné sera tenu de signaler immédiatement à son nouvel employeur sa situation de pensionné, il en sera de même de l'administration de qui il relève comme pensionné. A défaut par lui de satisfaire à cette obligation, le montant total mensuel de sa pension sera supprimé pendant toute la durée de sa nouvelle fonction.

besturen voorzien bij artikel 1, wordt geconsigneerd tot wanneer hij definitief op rust gaat.

Het pensioen dat voortvloeit uit zijn eerste functie mag gevoegd worden bij het pensioen wegens zijn tweede functie.

Het totaal bedrag echter van beide pensioenen mag, echter, de 2/3 niet overtreffen van de wedde die werd uitbetaald op het einde van het jaar der laatste functie.

Zoo, bij toepassing van de bepaling van de vorige alinea, beide samengenoten pensioenen moesten verminderd worden, zou deze vermindering proportioneel geschieden. De toepassingsmodaliteiten zullen bij Koninklijk besluit worden vastgesteld.

ART. 5.

Ieder gepensionneerd ambtenaar wiens jaarlijksch pensioen het in artikel 3 bepaalde bedrag te boven gaat, en die, naderhand, een nieuwe betrekking uitoefent, in de private rijverheid of handel, zal het bedrag van zijn pensioen zien verminderd worden, onder dezelfde voorwaarden als in artikel 3 zijn opgesomd.

Deze bepaling is niet toepasselijk op de gepensionneerde ambtenars die voor eigen rekening een nieuw beroep zouden uitoefenen, onder voorwaarde, echter, dat ze niet als zaakvoerder zijn aangesteld en dat ze loontrekend of bezoldigd personeel onder hun directie hebben.

Worden beschouwd als wedde of loon, elke vaste of mobiele bezoldiging, provisie, premie of elke andere bezoldiging in natura. De modaliteiten voor het bepalen van de niet vastgestelde inkomsten, zullen bij Koninklijk besluit worden geregeld.

ART. 6.

De werkgever die een of meer beambten in dienst heeft, welke onder de toepassing van deze wet vallen, zal, binnen de acht dagen, het betrokken openbaar bestuur moeten kennis geven van den nieuwe toestand waarin de pensioentrekkende verkeert.

Hij zal den datum van de in-dienst-treding vermelden, alsmede de wedde of het loon, of de andere vormen van bezoldiging voorzien bij alinea 3 van artikel 5.

Ingeval hij in gebreke blijft, zal hij strafbaar zijn met een geldboete van 26 tot 50 frank of met een gevangenisstraf van 3 tot 8 dagen, en dit voor elk geval en voor elken dag vertraging van de aangifte.

Elke valsche verklaring ter zake van de bezoldiging, zal onderworpen zijn aan de straffen voorzien bij de vorige alinea.

ART. 7.

Elk gepensionneerd ambtenaar zal zijn nieuwe werkgever onmiddellijk in kennis stellen van zijn toestand van gepensionneerde, zoo ook het bestuur waarvan hij als gepensionneerde afhangt. Indien hij deze verplichting niet nakomt, zal het geheel maandelijksch bedrag van zijn pensioen hem ontrokken worden voor gansch den duur van zijn nieuwe betrekking.

ART. 8.

Un délai de un an sera accordé aux fonctionnaires pensionnés au moment de l'entrée en vigueur de la loi, pour conformer leur situation aux présentes dispositions.

ART. 9.

Les dispositions de la présente loi seront applicables un mois après sa publication au « Moniteur ».

ART. 8.

Een jaar uitstel wordt verleend aan de beambten die gepensionneerd zijn bij het in-werking-treden van de wet, ten einde hun toestand aan de tegenwoordige bepalingen te kunnen aanpassen.

ART. 9.

De bepalingen van de tegenwoordige wet zijn toepasselijk een maand na hare bekendmaking in den « Moniteur ».

E. VAN WALLEGHEM,
Ach. VAN ACKER,
A. DIERKENS,
G. HOYAUX,
G. MARTEL,
L. GOBELET.